

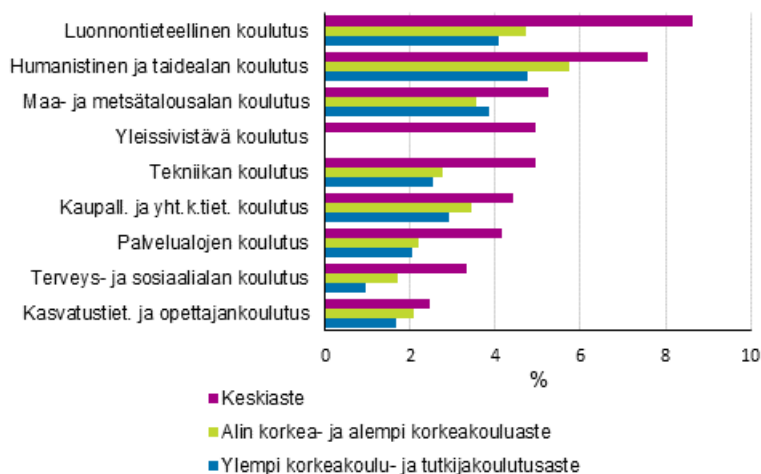
Työssäkäynti 2015

Pääasiallinen toiminta ja ammattiasema, ennakko

Humanistisen ja taiteen alan tutkinnon suorittaneista työttömänä 19 000 vuonna 2015

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston ennakkotietojen mukaan vuoden 2015 lopussa pääasialliselta toiminnaltaan työttömiä 18–64-vuotiaita oli 375 000. Työttömyys oli suurinta humanistisen ja taidealan ja luonnontieteellisen tutkinnon suorittaneilla, pienintä terveys- ja sosiaalialan koulutuksen suorittaneilla. Työttömyysriski oli erityisen suuri teatteritaiteen maistereilla (12,6 %) ja teatteri-ilmaisun ohjaajilla (AMK) (15,8 %). Työttömyysriski kuvaa vuoden kuluttua työttömänä olevien osuutta.

Työttömien osuus työvoimasta koulutusasteen ja koulutusalan mukaan vuonna 2015 (%)

Työttömyys lisääntyi kaikilla koulutusasteilla

Työssäkäyntitilaston ennakkotietojen mukaan työikäisiä (18–64-vuotiaita) työttömiä oli vuoden 2015 lopussa noin 375 000. Työttömien osuus työvoimasta oli 14,4 prosenttia. Koulutusasteen mukaan tarkasteltuna työttömien osuus oli keskiasteen tutkinnon suorittaneilla kaksinkertainen verrattuna ylempään korkea-asteen tutkinnon suorittaneisiin. Keskiasteen tutkinnon suorittaneista työttömien osuus oli 16,1 prosenttia (200 000 henkilöä) vastaavan koulutusasteen suorittaneesta työvoimasta, alimman korkea- ja

alempaan korkeakouluasteen suorittaneilla osuus oli 8,5 prosenttia (56 000) ja ylempään korkeakoulu- ja tutkijakoulutusasteen suorittaneilla osuus oli 7,1 prosenttia (25 000).

Työttömien osuudet työvoimasta koulutusasteen mukaan vuosina 2010, 2014 ja 2015 (% ja lkm)

Koulutusaste	2010	2014	2015	2015, lkm	2010–2015, muutos
Keskiaste	11,5	15,6	16,1	199 215	60 691
Alin korkea- ja alempi korkeakouluaste	5,7	8,4	8,5	55 798	19 383
Ylempi korkeakoulu- ja tutkijakoulutusaste	4,2	6,8	7,1	25 078	12 089

Työttömyys lisääntyi edellisvuoteen verrattuna kaikilla koulutusasteilla. Keskiasteen tutkinnon suorittaneita (18–64-vuotiaita) oli työttömänä 5 400 enemmän vuonna 2015 kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien osuus keskiasteen tutkinnon suorittaneesta työvoimasta oli 4,6 prosenttiyksikköä (lähes 61 000 henkilöä) enemmän kuin viisi vuotta aikaisemmin. Muilla koulutusasteilla työttömien osuus kasvoi lähes kolme prosenttiyksikköä vuodesta 2010. Alimman korkea-asteen ja alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneita oli työttömänä yli 19 000 enemmän ja ylempään korkeakouluasteen ja tutkijakoulutusasteen tutkinnon suorittaneita noin 12 000 enemmän kuin vuonna 2010. (Liitetaulukko 1.)

Työttömiä eniten humanistisella ja taiteen koulutusalailla

Koulutusalan mukaan tarkasteltuna työttömyys oli yleisintä humanistisen ja taidealan sekä luonnontieteiden tutkinnon suorittaneilla. Alimman korkea-asteen ja alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneiden työttömyys humanistisella ja taidealalla oli 15,8 prosenttia (5 500 henkilöä) ja luonnontieteissä 10,9 prosenttia (900 henkilöä) vuonna 2015. Ylempään korkeakouluasteen ja tutkijakoulutusasteen tutkinnon suorittaneista humanistisella ja taidealalla työttömänä oli 11,2 prosenttia (6 300 henkilöä) ja luonnontieteiden alalla 9,6 prosenttia (3 300 henkilöä). Keskiasteen tutkinnon humanistisella ja taidealalla suorittaneiden työttömyysprosentti oli 24,6 prosenttia (7 100 henkilöä) ja luonnontieteiden alalla vastaava prosentti oli 25 prosenttia (3 500 henkilöä). (Liitetaulukko 2.)

Pienin työttömien osuus oli terveys- ja sosiaali-alalla. Terveys- ja sosiaali-alan alimman korkea-asteen ja alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneilla työttömyys oli 4,0 prosenttia ja ylempään korkeakouluasteen ja tutkijakoulutusasteen tutkinnon 2,1 prosenttia. Keskiasteen koulutuksen suorittaneilla työttömien osuus alalla oli 8,9 prosenttia. Yhteensä terveys- ja sosiaali-alan koulutettuja oli työttömänä noin 21 000 vuoden 2015 lopussa.

Työttömien osuudet työvoimasta myös kasvoivat eniten luonnontieteellisellä sekä humanistisella ja taidealalla vuosina 2010–2015 kaikilla koulutusasteilla. Vähiten työttömien osuudet kasvoivat terveys- ja sosiaali-alan sekä kasvatustieteellisen alan ja opettajakoulutuksen tutkinnon suorittaneilla.

Työttömyysriski suuri teatteri-ilmaisun (AMK) tutkinnon suorittaneilla

Ylempään ja alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneilla suurimmat työttömyysriskit tutkinnoittain olivat humanistisen ja taidealan tutkinnon suorittaneilla. Vuonna 2014 työssä olleista teatteritaiteen maistereista työttömänä vuoden 2015 lopussa oli 12,6 prosenttia ja taiteen maistereista 7,7 prosenttia. Alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneista jäi työttömäksi paljon esimerkiksi teatteri-ilmaisun ohjaajan (AMK) (15,8 %), kuvataiteilijan (AMK) (14,4 %) ja kulttuurituottajan (AMK) (10,2 %) tutkinnon suorittaneita.

Määrällisesti eniten ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneista työllisistä työttömäksi jäi liiketaloustieteen kauppatieteiden maistereita (yli 600 henkilöä). Tämä on kuitenkin ainoastaan 2,9 prosenttia tutkinnon suorittaneista vuoden 2014 työllisistä. Eniten alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista työttömäksi jäi tradenomien (talous, hallinto ja markkinointi) tutkinnon suorittaneita (1 800 henkilöä).

Työttömäksi jääneiden osuus oli 3,6 prosenttia kaikista vuoden 2014 työssä olleista talouden, hallinnon ja markkinoinnin tradenomeista.

Työttömäksi jääneiden osuus työssä olleista on suurin keskiasteen tutkinnon suorittaneilla. Viidennes koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinnon suorittaneista työssä olleista jäi työttömäksi vuonna 2015. Tutkinnon suorittaneita oli vuonna 2014 työllisenä 1 300 henkilöä, joista lähes 300 jäi työttömäksi. Myös tieto- ja tietoliikennetekniikan perustutkinnon (16,6 %) suorittaneiden työttömyysriski oli suuri, mutta määrällisesti työttömiä oli vähän.

Eniten keskiasteen koulutetusta työvoimasta työttömäksi jäi pelkän yleissivistävän ylioppilastutkinnon (5 400 henkilöä) ja lähihoitajan sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon (3 300 henkilöä) suorittaneita. Tutkinnon suorittaneita henkilöitä on paljon, joten työttömäksi jääneiden osuus työllisistä jää tutkinnon suorittaneiden suuren määrän vuoksi pieneksi; ylioppilastutkinnon suorittaneista 3,2 prosenttia jäi työttömäksi ja lähihoitajakoulutuksen suorittaneista 4,0 prosenttia.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työttömien osuus työvoimasta koulutusasteen ja koulutusalan mukaan vuosina 2010, 2014 ja 2015 (% ja lkm)	5
Liitetaulukko 2. Vuoden 2015 lopulla työttömänä olevat henkilöt, jotka olivat vuonna 2014 työllisiä, lkm ja prosenttiosuus tutkinnoittain.....	6
Laatuseloste: työssäkäyntitilasto.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työttömien osuus työvoimasta koulutusasteen ja koulutusalan mukaan vuosina 2010, 2014 ja 2015 (% ja lkm)

Koulutusaste	2010	2014	2015	2015, lkm
Keskiaste				
Humanistinen ja taidealan koulutus	17,0	23,4	24,6	7 112
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	8,6	9,9	11,1	197
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	11,2	14,8	15,6	18 687
Luonnontieteellinen koulutus	16,4	22,4	25,0	3 546
Maa- ja metsätalousalan koulutus	11,1	15,5	16,4	9 640
Palvelualojen koulutus	11,2	14,8	15,4	34 176
Tekniikan koulutus	15,2	20,1	20,1	88 279
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	5,5	8,0	8,9	14 141
Yleissivistävä koulutus	7,1	10,9	12,1	22 931
Alin korkea- ja alempi korkeakouluaste				
Humanistinen ja taidealan koulutus	10,1	15,3	15,8	5 507
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	3,6	5,5	5,7	1 308
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	6,4	9,5	9,8	21 747
Luonnontieteellinen koulutus	6,2	11,9	10,9	897
Maa- ja metsätalousalan koulutus	6,0	9,4	9,5	1 818
Palvelualojen koulutus	4,7	7,0	6,9	2 812
Tekniikan koulutus	7,1	9,8	9,8	15 373
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	2,3	3,6	4,0	6 029
Ylempi korkeakoulu- ja tutkijakoulutusaste				
Humanistinen ja taidealan koulutus	6,4	10,6	11,2	6 334
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	2,8	4,2	4,5	1 780
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	4,0	6,6	6,9	6 583
Luonnontieteellinen koulutus	5,5	8,6	9,6	3 322
Maa- ja metsätalousalan koulutus	4,6	7,7	8,4	741
Palvelualojen koulutus	1,6	3,5	3,6	247
Tekniikan koulutus	4,7	7,1	7,2	4 913
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	1,2	2,0	2,1	851

Liitetaulukko 2. Vuoden 2015 lopulla työttömänä olevat henkilöt, jotka olivat vuonna 2014 työllisiä, lkm ja prosenttiosuus tutkinnoittain

Tutkinnot	Työttömät 2015	Työlliset 2014	Työttömäksi jääneiden osuus vuoden 2014 työllisistä, %
Keskiaste			
Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto	269	1 328	20,3
Tieto- ja tietoliikennetekniikan perustutkinto	156	942	16,6
Pintakäsittelyalan perustutkinto	408	2 759	14,8
Kiinteistöpalvelujen perustutkinto	145	1 004	14,4
Sähkö- ja automaatiotekniikan perustutkinto	656	4 671	14,0
Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinto	750	5 438	13,8
Kotityöpalvelujen ammattitutkinto	129	928	13,9
Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto	106	778	13,6
Rakennusalan perustutkinto	2 036	18 627	10,9
Alempi korkeakouluaste			
Teatteri-ilmaisun ohjaaja (AMK)	66	419	15,8
Kuvataiteilija (AMK)	117	812	14,4
Kulttuurituottaja (AMK)	93	913	10,2
Muotoilija (AMK)	209	2 668	7,8
Artenomi (AMK)	170	2 467	6,9
Hortonomi (AMK)	58	859	6,8
Yhteisöpedagogi (AMK)	103	1 847	5,6
Restonomi (AMK), matkailu	269	5 302	5,1
Insinööri (AMK), graafinen ja viestintätekniikka	64	1 250	5,1
Ylempi korkeakouluaste			
Teatteritaiteen maisteri	95	752	12,6
Taiteen maisteri	279	3 636	7,7
Fil. maist., kulttuurien tutkimus	142	1 998	7,1
Fil. maist., taidehistoria jataidekasvatus	52	881	5,9
Fil. maist., ympäristötiede	67	1 188	5,6
Fil. maist., viestintätieteet ja informaatiotutkimus	67	1 247	5,4
Fil. maist., kirjallisuuden tutkimus	119	2 521	4,7
Fil. maist., englannin kieli	167	3 905	4,3
Fil. maist., historia	199	4 858	4,1

Laatuseloste: työssäkäyntitilasto

Relevanssi

Työssäkäyntitilastossa tuotetaan keskeiset työssäkäyntiä koskevat tiedot vuosittain. Ennen vastaavia tietoja voitiin tuottaa ainoastaan väestölaskentavuosina. Työssäkäyntitilaston perusjoukko ja määrittelyt ovat pysyneet suunnilleen samoina vuodesta 1987 lähtien.

Tuotettavia tietoja ovat muun muassa väestön pääasiallinen toiminta, toimialajakauma, ammatti, ammattiasema, työpaikkojen lukumäärä, työpaikan sijainti sekä väestön ja työvoiman koulutus- ja tulotiedot. Tietoja voidaan tuottaa kaikilla hallinnollisilla aluejaoilla ja koordinaattipohjaisilla aluejaoilla (esimerkiksi postinumeralueet, karttaruudut ja kuntien osa-alueet).

Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esimerkiksi tulotiedot sekä työ- ja työttömyyskuukaudet). Tietoja ammatista ja sosioekonomisesta asemasta työlliseen työvoimaan kuuluville on saatavilla väestölaskentavuosilta vuodesta 1970 viisivuotisivälein, vuodelta 1993 sekä vuodesta 2004 lähtien vuosittain.

Vuodesta 1993 lähtien työssäkäynnistä on tuotettu myös ennakkotietoja. Ennakkotietoja käytettäessä on kuitenkin otettava huomioon, että aineistojen keskeneräisyydestä johtuen ennakkotietojen mukaiset työllisten määrät poikkeivat vuoteen 2005 saakka lopullisista luvuista ± 1 prosenttia koko maan tasolla. Tällä hetkellä vaihtelu on 0,2–0,3 prosenttia. Kunnittain vaihtelu voi olla suurempaakin.

Menetelmäkuvaus

Työssäkäyntitilasto on kokonaisaineisto. Kunkin vuoden tilasto kattaa kaikki kyseisen vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Tilaston lähdeaineistoina käytetään lähinnä hallinnollisia rekistereitä ja muita rekisteripohjaisia tietoaineistoja. Tilaston laatu onkin siten suoraan riippuvainen lähdeaineistojen laadusta. Suoraa tiedonkeruuta tapahtuu vain toimipaikkatietojen määrittämisessä monitoimipaikkaisten yritysten palveluksessa oleville sekä ammatin määrittämisessä järjestäytymättömille yrityksille.

Yhteensä lopullisen työssäkäyntitilaston tilastotiedoston valmistamisessa käytetään noin 40 eri rekisterin tai tietoaineiston tietoja. Keskeisimpiä näistä ovat:

- väestötietojärjestelmä (Väestörekisterikeskus)
- verotuksen eri aineistot
- yksityisen sektorin erilaiset työ- ja palvelussuhderekisterit
- valtion ja kuntien palvelussuhderekisterit
- työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnhakijarekisteri
- Kelan ja Eläketurvakeskuksen eläkerekisterit
- eri opiskelijarekisterit
- pääesikunnan varusmiesrekisteri
- Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri ja julkisyhteisöjen rekisteri
- Tilastokeskuksen tutkintorekisteri

Rekistereiden lisäksi tehdään joitakin lomakekyselyitä:

- tiedustelu monitoimipaikkaisissa yrityksissä työskentelevien toimipaikoista

- ammattitiedonkeruu vähintään neljä henkeä työllistävälle järjestäytymättömille yrityksille

Keskeistä järjestelmässä on se, että rekistereiden tunnusjärjestelmät ovat niin hyvät, että eri tietojen yhdisteleminen on mahdollista. Rekisterit voivat sisältää päällekkäistä tietoa, osin myös ristiriitaista tietoa. Olennaista on, että rekisterit täydentävät toisiaan ja päällekkäisyys toisaalta varmistaa sen, että järjestelmä ei ole niin haavoittuva; jos esim. työeläkejärjestelmästä ei saada tietoa työsuhteesta, voidaan tieto henkilön työllisyydestä päätellä verotuksen tietojen kautta.

Useat tiedot työssäkäyntitilastoon voidaan saada suoraan jostakin rekisteristä niitä juurikaan muuttamatta tai muokkaamatta. Tällaisia tietoja ovat esim. henkilön demografiset tiedot tai tulo- ja varallisuustiedot. Monia tietoja tuotetaan myös ns. rekisteriestimointimenetelmällä, jossa käyttämällä hyväksi samanaikaisesti useita rekisteriaineistoja määritellään jokaiselle henkilölle kunkin muuttujan arvo. Esimerkkinä tällaisesta muuttujasta on henkilön pääasiallinen toiminta. Sen päättelyssä tarvitaan tietoja henkilön iästä, työsuhteista, työttömyydestä, opiskelusta, eläkkeen saamisesta jne. Päättelysäännöt on muodostettu siten, että ne tuottavat mahdollisimman lähelle lomakepohjaisesti kerättyjen tietojen mukaiset tiedot. Päättelysääntöjen muodostamisessa on käytetty apuna aikaisempien väestölaskentojen tietoja ja rekisteritietoja samalta ajankohdalta. Päättelysääntöihin sisältyy myös eri aineistojen priorisointi siinä tapauksessa, kun tiedot ovat ristiriitaisia.

Oikeellisuus ja tarkkuus

Suomessa rekisteripohjaisten tietojen luotettavuutta tutkittiin jo ennen päätöstä rekisteripohjaiseen väestölaskentajärjestelmään siirtymisestä. Vuosien 1980 ja 1985 laskennoissa väestön taloudellista toimintaa ja työssäkäyntiä kuvaavat tiedot kerättiin vielä lomakkeilla, mutta samanaikaisesti oli saatavilla myös rekisteripohjaisia tietoja. Vuoden 1980 väestölaskennassa tehtiin vertailututkimus 20 kunnan osalta ja vuoden 1985 väestölaskennan yhteydessä kaikkien kuntien osalta. Tutkimuksessa verrattiin rekisteripohjaisesti määriteltyä tietoa väestön pääasiallisesta toiminnasta ja ammattiasemasta lomakkeella kerättyyn tietoon. Erot rekisteripohjaisesti ja lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen osalta todettiin niin pieniksi, että päätös rekisteripohjaiseen tilastotuotantoon siirtymisestä voitiin tehdä.

Ensimmäisen kokonaan rekisteripohjaisen väestölaskennan yhteydessä vuonna 1990 tehtiin laaja luotettavuustutkimus. Rekisteritilastoja verrattiin otospohjaisen lomaketiedustelun antamiin tietoihin. Otos käsitti noin kaksi prosenttia rakennuksista, asunnoista ja henkilöistä. Luotettavuustutkimus osoitti, kuinka suurella osalla lomaketieto ja rekisteritieto poikkesivat toisistaan, mutta ei lopulta sitä, kumpi tieto oli oikea. Esimerkiksi useampaa työtä tekevä ilmoitti lomaketiedustelussa pääasialliseksi työkseen eri toimen kuin mihin rekisteripäättelyssä päädyttiin. Työssäkäyvä opiskelija tuli määritellyksi rekisteritiedoilla väistämättä työlliseksi, vaikka hän itse olisikin jättänyt työnsä kertomatta. Tutkimukset ovat osoittaneet, ettei rekisteripohjaisten ja lomakepohjaisten tietojen ero ole suurempi kuin kahden lomakepohjaisen tiedon välinen ero. Vertailututkimuksia on julkaistu Tilastokeskuksen sarjoissa.

Tärkeimmäksi rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston laadunvalvontamenetelmäksi on kehittynyt työvoimatutkimuksen käyttö vertailuaineistona. Myös vuosien 1995 ja 2000 väestölaskennan luotettavuustutkimukset perustuivat työvoimatutkimuksen käyttöön vertailutietona.

Työvoimatutkimuksen käyttö vertailuaineistona toimii kahdella tasolla. Toisaalta seurataan näiden kahden menetelmän tuottamien tulosten tasoa ja toisaalta sitä, miten hyvin menetelmät tuottavat yksikkötasolla samalla tavoin luokiteltua tietoa. Yksikkötason vertailu tehdään ristiintaulukoimalla työvoimatutkimuksen otosaineiston henkilöiden saman ajankohdan rekisteripohjaiset ja haastatteluun perustuvat tiedot pääasiallisesta toiminnasta ja toimialasta keskenään. Vertailuja on tehty vuodesta 1987 lähtien.

Usein poikkeamat ovat selitettävissä rekisterijärjestelmän ja haastattelumenetelmän eroilla, eikä aina voida yksikäsitteisesti sanoa, kumpi menetelmä tuottaa oikean tuloksen eli välttämättä haastattelemallakaan saatu tieto ei ole absoluuttisen oikea. Usein todellisuudessa on niin, että henkilö itse tai haastattelija joutuu tekemään päätöksen ristiriitaisen informaation pohjalta, kun taas rekisterimenetelmässä on laadittu yksikäsitteinen sääntö. Rekisterimenetelmän etuna on tällöin sen loogisuus: kone tekee ratkaisun aina samalla tavalla, mutta saman informaation omaavat henkilöt voivat päätyä eri lopputulokseen.

Ajantasaisuus

Työssäkäyntitilasto tehdään vuosittain. Työssäkäyntitilaston henkilöperusjoukko kuvaa vuoden viimeisen päivän tilannetta. Tiedot henkilön toiminnasta ja työpaikasta ovat vuoden viimeiseltä viikolta. Tilastossa on myös kertymätietoja koko vuodelta (esimerkiksi tulotiedot sekä työ- ja työttömyyskuukaudet).

Ennakkotiedot valmistuvat noin 12 kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Lopullisista tiedoista pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 14 kuukautta, työpaikkatiedot 21 kuukautta ja ammatti ja sosioekonominen asema noin 22 kuukautta viiteajankohdan jälkeen.

Saatavuus

Työssäkäyntitilaston kunnittaiset tiedot työllisistä, työpaikoista ja pääasiallisesta toiminnasta ovat saatavilla Tilastokeskuksen internetsivuilla maksuttomasta StatFin-tilastopalvelusta. Maksullisessa Väestötilastopalvelussa on eritellympää tietoa, myös kuntien osa-alueittain. Aineistoista tehdään erityisselvityksiä asiakkaan pyynnöstä.

Vuosina 1987–2001 työssäkäyntitilaston tietoja on julkaistu erillisissä työssäkäyntitilaston julkaisuissa. Viimeinen paperimuotoinen julkaisu, Työssäkäyntitilasto 2000–2001, sisältää työssäkäyntitilaston vuoden 2000 lopullisia tietoja ja vuoden 2001 ennakkotietoja.

Vertailukelpoisuus

Työssäkäyntitilaston laatiminen on aloitettu vuodesta 1987. Työssäkäyntitilaston perusjoukko ja määrittelyt ovat pysyneet suunnilleen samana vuodesta 1987 lähtien. Tilastossa käytetyt luokitukset ovat muuttuneet vuosien mittaan. Esimerkiksi toimialaluokitus on muuttunut vuosina 1993, 2001 ja 2007 ja ammattiluokitus vuosina 1995 ja 2010. Luokitusmuutokset vaikuttavat aikaisempien vuosien vertailtavuuteen, sillä täydellisiä avaimia ei kaikkien luokitusten välille voi rakentaa. Tilastossa käytettävät luokitukset ja luokitusten väliset avaimet löytyvät Tilastokeskuksen internetsivuilla <http://www.tilastokeskus.fi/luokitukset>.

Myös muutokset lainsäädännössä vaikuttavat tilastojen vertailtavuuteen. Vuoden 1998 alusta tuli voimaan niin sanottu pätkätyölaki, jolloin myös lyhyet työsuhteet tulivat eläkevakuutuksen piiriin. Tämä lisäsi työllisten määrää jonkin verran.

Vuodesta 2005 työeläkevakuutuksen piiriin kuuluvat 18–67-vuotiaat. Työeläkevakuutuksen vakuuttamisvelvollisuus alkaa 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja jatkuu sen kuukauden loppuun, jonka aikana työntekijä täyttää 68 vuotta. Ennen vuotta 2005 työeläkevakuutuksen piiriin henkilöt kuuluivat jo 14 vuoden iästä lähtien. Tämä näkyy työssäkäyntitilastossa vuodesta 2005 alkaen nuorten työllisyyden vähenemisenä ja opiskelijoiden määrän kasvuna. Alaikäisten työssäkäyntiä ei pystytä rekisteritietojen perusteella luotettavasti tilaamaan.

Apurahansaajat on vuoden 2009 alusta lähtien vakuutettu maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL) mukaisen lakisääteisen työeläketurvan piiriin, minkä seurauksena heidät määritellään yrittäjiksi.

Vuoden 2010 tilastosta lähtien yrittäjien määrittelyssä otetaan huomioon yrittäjätulojen lisäksi myös henkilöverotuksessa palkkatuloihin kuuluva niin sanottu yrittäjäpalkka (YEL-/MYEL-vakuutetun yrittäjän palkka), jota yrittäjänä toimiva voi saada esimerkiksi avoimen yhtiön yhtiömiehenä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä ja osakeyhtiön johtavassa asemassa toimivana osakkaana. Jos henkilö toimii vuoden viimeisellä viikolla sekä yrittäjänä että palkansaajana, henkilö määritellään yrittäjäksi, jos hänen yhteenlasketut yrittäjätulonsa ja -palkkansa ovat suuremmat kuin muut palkkatulot, ja päinvastoin. Yrittäjäpalkan huomioiminen yrittäjien määrittelyssä lisäsi yrittäjien määrää noin 3 300 henkilöllä vuoden 2010 tilastossa.

Vuosina 2010–2011 yrittäjien määrä nousi koko maassa 9 600:lla. Nousuun vaikutti se, että yrittäjän ja maatalousyrittäjän eläkelain yrittäjämäärittelmä laajeni vuoden 2011 alusta. Yrittäjäksi määritellään osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö, joka omistaa yksin yli 30 prosenttia yrityksen osakkeista tai jolla on yksin yli 30 prosenttia osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai jolla on muussa yhteisössä vastaava määräämisvalta. Aiemmin raja oli 50 prosenttia.

Varusmiespalvelusajan ja siviilipalveluksen kestoa lyhennettiin 15 vuorokaudella 1.2.2013 (lait asevelvollisuuslain ja siviilipalveluslain muuttamisesta). Lakiuudistuksen myötä iso osa asevelvollisista kotiutuu palveluksesta ennen joulua, eikä siten ole työssäkäyntitilaston viiteajankohtana (vuoden viimeisellä viikolla) enää varusmies- tai siviilipalveluksessa. Uudistuksen seurauksena asevelvollisten määrä väheni vuosina 2012–2013 lähes 9 400:lla.

Työttömyyseläkkeellä olevien määrä on vähentynyt voimakkaasti 2000-luvun lopusta lähtien. Työttömyyseläkkeitä ei ole myönnetty vuoden 2011 jälkeen.

Vuoden 2013 tilastosta alkaen toimialaluokkaan 97000 Kotitalouksien toiminta kotitaloustyöntekijöiden työnantajina tilastoitiin työllisiä aiempaa kattavammin. Tilastovuonna 2013 toimiala 97000 kasvoi lähes 7 600 työllisellä. Jos henkilöt olivat edellisvuonna työllisiä, yleisin aiempi toimiala oli tuntematon.

Palkansaaajien päättelyssä käytettäviä palkka- ja yrittäjätulojen käsitteitä laajennettiin vuonna 2014. Käytettävät määritelmät vastaavat nyt tulonjaon kokonaistilaston vastaavia tulokäsitteitä.

Ennen vuotta 1987 väestön taloudellista toimintaa kuvaavia kuntatasoisia tietoja on tuotettu lomakepohjaisissa väestölaskennoissa (vuosilta 1950, 1960, 1970, 1975, 1980 ja 1985). Erot rekisteri- ja lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen välillä ovat osoittautuneet sen verran pieniksi, että vertailtavuutta ajassa voidaan pitää suhteellisen hyvänä muiden kuin edellä mainittujen luokitusmuutosten vuoksi.

Tilastossa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus- ja metatietopalvelujen kotisivuilta sekä painetuista luokituskäsikirjoista.

Yhtenäisyys

Tietoja väestön taloudellisesta toiminnasta saadaan myös Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta, joka on kuukausittain tehtävä otostutkimus. Tiedot poikkeavat keruutavasta ja työllisten päättelystä johtuen jonkin verran työssäkäyntitilaston tiedoista. Muun muassa työllisten määrä on työvoimatutkimuksessa joitakin prosentteja suurempi.

Ammattitietoja koskevia tilastoja julkaistaan Tilastokeskuksessa työssäkäyntitilaston lisäksi myös palkkatilastoissa ja työvoimatutkimuksessa. Palkkatilaston ammattitiedot ovat työssäkäyntitilaston ammattitiedon tärkein tiedonlähde, joten tiedot ovat melko lähellä toisiaan. Palkkatilaston tiedoista puuttuvat kuitenkin yrittäjät, yritysten ylin johto, alle viisi henkeä työllistävät yritykset sekä yritykset, joiden päätoimialana on maa-, metsä- tai kalatalous. Työssäkäyntitilaston ja työvoimatutkimuksen ammattitiedot tulevat eri lähteistä ja koskevat eri ajanjaksoja – työvoimatutkimus tehdään kuukausittain, kun työssäkäyntitilaston viiteajanjakso on vuoden viimeinen viikko. Myös tilastojen käyttämät käsitteet poikkeavat hieman toisistaan. Esimerkiksi työssäkäyntitilastossa yrittäjistä luokitellaan johtajiksi ainoastaan ne, joiden yrityksen koko on yritysrekisterin mukaan vähintään 5 henkilötyövuotta, muuten yrittäjien ammatit määritellään yrityksen toimialan mukaan muihin ammattien pääryhmiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee tilastoa työttömien työnhakijoiden määrästä. TEM:n työnhakijarekisterin tiedot kertovat työttömien työnhakijoiden määrän kuukauden viimeisenä arkipäivänä. Työssäkäyntitilaston tieto työttömyydestä perustuu TEM:n työnhakijarekisterin tietoihin. Siten työssäkäyntitilaston ja TEM:n luvut työttömyydestä ovat suhteellisen lähellä toisiaan.

Lisätietoja

Netta Hiitola 029 551 3552

Laura Lohikoski 029 551 3396

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

info@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Työssäkäyntitilasto, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-5528 (pdf)